Ministerie van Economische Zaken
en Klimaat

Aan de Minister voor Klimaat en Energie

Directoraat-generaal Klimaat en Energie
Directie Strategie Energiesysteem

Auteur
[redacted]

TER BESLISSING
Datum
13 april 2023

Kenmerk
DGKE-DSE / 26938554

Kopie aan

Bijlage(n)

nota

Kamerbrief stand van zaken SDE++ en resultaten SDE++ en SCE 2022

Parafenroute

[redacted]

Aanleiding

Middels deze Kamerbrief biedt u de beantwoording van twee sets Kamervragen aan die naar aanleiding van eerdere Kamerbrieven zijn gesteld (zie Toelichting). U staat stil bij de stand van zaken en afhandeling van een drietal moties. U geeft op een aantal onderwerpen voor de SDE++ de laatste stand van zaken, waaronder het besluit de openstellingsronde SDE++ 2023 uit te stellen naar september. Ook gaat u in op de resultaten van de openstellingsrondes van de SDE++ en de SCE 2022.

Geadviseerd besluit

- U kunt kennis nemen van deze nota en de bijgevoegde brief aan de Tweede Kamer ondertekenen. Vanwege de consistentie wordt deze brief a.s. woensdag tegelijk met het voorjaarspakket klimaat aan de Tweede Kamer verzonden.
- U wordt geadviseerd tevens akkoord te gaan met de beantwoording op twee sets schriftelijke Kamervragen en verzending naar de Kamer.

Kernpunten

In de antwoorden op de schriftelijke vragen, gaat u in op verschillende moties. In de Kamerbrief besteedt u hier expliciet aandacht aan. U staat stil bij de stand van zaken en afhandeling van de moties Grinwis c.s. (Kamerstuk 29 023, nr. 380), Grinwis/Erkens (Kamerstuk 29 023, nr. 322) en Grinwis/Erkens (Kamerstuk 29 023, nr. 322) en het uitstel van de openstellingsronde SDE++ 2023. Zie de toelichting voor een samenvatting van de overige punten.

Directoraat-generaal Klimaat en Energie
Directie Strategie
Energiesysteem

Kenmerk
DGKE-DSE / 26938554

Motie Grinwis c.s. over extra realisatietijd

In het kader van de uitvoering van deze motie is besloten om projecten met vertraging via de mogelijkheid tot herindiening te ondersteunen.

- De mogelijkheid tot herindiening is voor de openstellingsronde van 2022 al expliciet aan geothermie aangeboden. Het beeld is dat dit in de sector grotendeels tot tevredenheid heeft geleid.
- Voor wind- en zon-PV-projecten geldt dat de mogelijkheid tot herindiening in de SDE++-ronde van 2023 reeds is gecommuniceerd. Doordat deze technieken vooraan in de rangschikking aan, komen deze projecten hoe dan ook aan bod.

Motie Grinwis/Erkens over glastuinbouw

- De oorzaak van het vraagstuk is de gunstige uitgangspositie van fossiele (warmte en elektriciteit uit) wkk's in samenhang met de hoge energieprijzen.
- De huidige situatie voor de projecten is soms schrijnend, omdat zij hun duurzame warmte niet volledig en rendabel afgezet krijgen. De gunstige uitgangspositie van de fossiele wkk is door de hiervoor beschreven dynamiek verder aangewakkerd door de extreme marktomstandigheden die zijn ontstaan in het kader van de oorlog in Oekraïne.
- In de brief geeft u aan dat als tegemoetkoming voor de gevolgen van deze marktomstandigheden [redacted] is gereserveerd voor een regeling, waarbij wordt gedacht aan een regeling op basis van het tijdelijke crisiskader Oekraïne. Deze regeling kan worden gebaseerd op een vaste vergoeding, dus niet gerelateerd aan de warmteproductie. Er zijn nog uitwerkingsvraagstukken (precieze doelgroep, hoogte vergoeding, hoogte budget).
- U noemt dat er nog goedkeuring moet worden verkregen van de Europese Commissie in het kader van staatssteun.

Motie Grinwis/Erkens over systeemkosten in de SDE++

- Vanwege de introductie van de hekjes wordt naar verwachting het risico een stuk kleiner dat duurdere opties met lage systeemkosten minder aan bod komen in de SDE++. De noodzaak van het opnemen van systeemkosten in de SDE++ is hiermee ook een stuk verminderd.
- Uit de evaluatie van de SDE+ kwam naar voren dat het meenemen van systeemkosten het meest haalbaar zou zijn bij energiesysteemkosten bij zon-PV en wind op land, en bij luchtverontreiniging door biomassa.
- In de brief licht u toe dat het ook voor deze technieken erg complex is om systeemkosten goed mee te nemen en dat de meerwaarde hiervan in de praktijk zeer beperkt zou zijn. U geeft aan dat andere technieken ook substantiële, maar moeilijk te bepalen systeemkosten hebben (bv. elektriciteitsaansluitingen voor elektrische boilers of infrastructuur voor waterstof).

Uitstel openstelling SDE++ 2023

- In de kamerbrief over de SDE++ 2023 is gecommuniceerd dat de SDE++ 2023 op 6 juni opengesteld zal worden. In deze brief geeft u aan dat dit moment wordt uitgesteld tot september 2023.
- U heeft eerder aangegeven dat toepassing van de hekjes in de openstelling onder voorbehoud was van staatssteungoedkeuring van de Europese Commissie. Op dit moment is nog geen definitieve staatssteungoedkeuring van de Europese Commissie verkregen.

Directoraat-generaal Klimaat en Energie
Directie Strategie Energiesysteem

Kenmerk
DGKE-DSE / 26938554

- U noemt het onwenselijk om de regeling open te stellen vóórdat definitieve goedkeuring is verkregen en dat u daarom de openstelling uitstelt.
- U geeft aan de regeling wel op korte termijn te publiceren zonder openstelling, zodat u marktpartijen alvast inzicht biedt in de beoogde subsidievoorwaarden.

Toelichting

Andere onderdelen Kamerbrief

Resultaten openstellingsrondes SDE++ en SCE 2022

- In de Kamerbrief zijn passages opgenomen over de resultaten van de openstellingsrondes SDE++ en SCE 2022. In overleg met DC is een persbericht opgesteld over de resultaten van de SDE++ 2022 ronde.
- Het budget voor de SCE-ronde 2022 is bij lange na niet uitgeput. U heeft de openstellingsronde SCE 2023 daarom vervroegd (naar januari 2023), waarover u de Kamer in november 2022 heeft geïnformeerd. Daarin werden ook enkele verbeteringen (o.a. andere eisen, passende tarieven) voor de SCE aangegeven.

Stand van zaken terugbetaling voorschotten SDE++

- Vanwege de sterk gestegen energieprijzen zijn te hoge voorschotten gegeven aan SDE++ projecten. RVO heeft aangegeven in nauw contact met EZK te willen uitwerken hoe hiermee om te gaan. We zijn het hiermee eens en denken dat dit gegeven de belangen ook passend is. Dit is ook afhankelijk van de (dalende) energieprijzen die we nauwlettend in de gaten houden.
- De passage in de Kamerbrief geeft een samenvatting van de werkwijze:
    - Projecten wijzen op de mogelijkheid om teveel betaalde voorschotten vrijwillig terug te storten;
    - Als dit niet mogelijk is, kan door RVO een dwingend voorstel tot terug betalen worden gedaan over een bepaalde periode, zolang deze projecten geen voorschotten krijgen;
    - Als dit niet mogelijk is vanwege individuele omstandigheden, een maatwerkvoorstel op laten stellen in overleg met RVO.

Gevolgen REDIII voor duurzaamheidseisen biomassa

- In de Kamerbrief is een passage opgenomen over de gevolgen van REDIII, waarin de duurzaamheidseisen en broeikasgasemissiereductiecriteria voor gesubsidieerde biomassaprojecten worden aangescherpt. Het is aannemelijk dat de REDIII in werking treedt voordat de SDE++-beschikkingen worden afgegeven. Daarom wordt van aanvragers voor de SDE++ van 2023 verwacht dat zij in hun aanvraag al rekening hiermee houden.

Onderzoeken stimulering zon en wind en evaluatie SDE++

- U gaat in op een tweetal onderzoeken uitgezet in het kader van de SDE++. Dit betreft een onderzoek naar alternatieve stimuleringsopties voor zon en wind op land. Het tweede onderzoek betreft een evaluatie van de SDE++, waarmee u uitvoering geeft aan één van de door de Europese Commissie gestelde voorwaarden voor staatssteungoedkeuring.

Directoraat-generaal Klimaat en Energie
Directie Strategie Energiesysteem

Kenmerk
DGKE-DSE / 26938554

Samenvatting sets Kamervragen
U biedt met deze Kamerbrief twee sets Kamervragen aan die naar aanleiding van eerdere Kamerbrieven zijn gesteld.

Set 1
In de beantwoording van de schriftelijke Kamervragen over de Subsidieregeling coöperatieve energieopwekking 2023 (Kamerstuk 31239, nr. 367) en de brief van 23 november 2022 over Verloop openstelling SDE++ 2022 (Kamerstuk 31239, nr. 368), gaat u als volgt in op de volgende onderwerpen:

Voor de SDE++:
- U geeft een toelichting op de subsidiëring van CO_2-afvang en opslag (CCS) in de SDE++-ronde van 2022;
- U gaat in op te veel betaalde voorschotten, onderuitputting en de begrotingsreserve binnen de SDE++ in het kader van de motie Sienot;
- U licht toe een mogelijke aanpassing aan de SDE++ te verkennen in het kader van een onderzoek voor zon-PV en wind op land;
- U gaat in op specifieke (mogelijke) aanpassingen aan de SDE++ voor zon op dak (dakversterking), en voor zonnevelden en wind op land (multifunctionaliteit en natuurinclusiviteit);
- U gaat in op de gestegen kosten van biomassa;
- U gaat in op coöperatieve projecten binnen de SDE++;
- U gaat in op de uitvoering van de motie Grinwis c.s. over extra realisatietijd (Kamerstuk 29 023, nr. 380) en de motie Grinwis/Erkens over een tijdelijke correctieregeling voor duurzame warmte (Kamerstuk 29 023, nr. 322). U verwijst hierbij naar de gelijktijdig verzonden Kamerbrief.

Voor de SCE:
- U licht de budgettering, tarieven en het aantal aanvragen voor de SCE toe;
- U gaat in op een vraag over energieopslag;
- U gaat in op de geschiktheid van daken en de verklaring geschiktheid dak of gevel;
- U geeft een toelichting op de verlaging van het piekvermogen voor grootverbruikaansluitingen;
- U gaat in op knelpunten voor de realisatie van coöperatieve projecten en oplossingen hiervoor.

De antwoorden gaan uit van bestaand beleid. Er wordt in de beantwoording geen nieuw beleid aangekondigd.

Set 2
In de beantwoording van de schriftelijke kamervragen over de brief van 17 februari 2023 betreffende de Openstelling SDE++ 2023 (Kamerstuk 2023D06821), gaat u als volgt in op de volgende onderwerpen:

- U gaat in op de moties Grinwis c.s. (Kamerstuk 29 023, nr. 380), Grinwis/Erkens (Kamerstuk 29 023, nr. 322) en Grinwis/Erkens (Kamerstuk 29 023, nr. 322). U verwijst hierbij naar de gelijktijdig

Directoraat-generaal Klimaat en Energie
Directie Strategie Energiesysteem

Kenmerk
DGKE-DSE / 26938554

verzonden Kamerbrief, waar u stilstaat bij de stand van zaken en afhandeling van de moties.

- U gaat in op de openstelling voor de SDE++ 2023 van de cateogrie lucht/water-warmtepompen voor de glastuinbouw en de keuze de categorie grootschalige warmtepompen alleen open te stellen voor de industrie. U geeft aan u hierbij onder andere te baseren op het advies van PBL de laatste categorie niet breed open te stellen, vanwege een mogelijke overlap tussen de categorieën op basis van een warmtepompprincipe.
- U gaat in op de referentiesystematiek, en daarmee prijs, voor warmte voor de SDE++ 2023;
- U benadrukt het belang van de onafhankelijke adviesrol van PBL. In het antwoord op vraag 37 benoemt u expliciet dat dit een vereiste is voor staatssteungoedkeuring.
- U gaat in op netproblematiek, congestiemanagement en -onderzoeken. U noemt maatregelen reeds getroffen in de SDE++ die toezien op de netproblematiek (transportindicatie, aansluiting 50% van het piekvermogen voor zonneprojecten). U geeft in dit kader aan onderzoek te doen naar de mogelijheden en implicaties van het vereisen van een non-firm ATO voor zon-PV en wind op land;
- U gaat in op specifieke (mogelijke) aanpassingen aan de SDE++ voor zon op dak (dakversterking), en voor zonneparken en wind op land (multifunctionaliteit en natuurinclusiviteit);
- U gaat in op het onderzoek naar alternatieve mogelijkheden voor de stimulering van zon- en windprojecten, waarin tevens wordt meegenomen in hoeverre alternatieve stimuleringsvormen rekening kunnen houden met de randvoorwaarden netcapaciteit en ruimtelijke inpassing.
- U gaat in op (de totstandkoming van) de hekjes en de planning rondom goedkeuring van de Europese Commissie. Daarnaast geeft u aan na de SDE++-ronde van 2023 de hekjes te zullen evalueren;
- U licht het CO_2-reductie-effect van de SDE++ nader toe, waarbij u aangeeft dat het totale CO_2-reductie-effect afhankelijk is van potentie en realisatie in de markt en de mate van overlap met en verdringing van andere projecten en normering en beprijzing. U geeft aan de Kamer separaat te informeren over het voorziene CO_2-reductie-effect van het totale maatregelenpakket Klimaat.
- Tenslotte geeft u aan dit najaar terug te komen op mogelijk nodige verbeteringen in de vormgeving van de SDE++ (mede op basis van de genoemde onderzoeken).